Lietas arhīva Nr. C-1492-17
ECLI:LV:REZT:2017:1229.C26149217.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Ludzā 2017.gada 29.decembrī

Rēzeknes tiesa šādā sastāvā: tiesnese Inta Marnauza, ar sekretārēm Līgu Locovu un Ļubovu Kulačkovsku, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sabiedrības ar ierobežotu atbildību "NOSAUKUMS", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasībā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par dalībnieka izslēgšanu no sabiedrības.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 16.maijā Rēzeknes tiesā saņemta sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk –SIA) "NOSAUKUMS" (turpmāk – prasītāja) prasība pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) (turpmāk – arī puses) par dalībnieka izslēgšanu no sabiedrības.

Prasībā norādīts, ka 2016.gada 1.decembrī SIA "NOSAUKUMS" dalībnieku sapulcē tika pieņemts lēmums izslēgt atbildētāju no SIA dalībniekiem.

SIA "NOSAUKUMS" ir reģistrēta komercreģistrā 2007.gada 27.septembrī. SIA dalībnieki ir tās valdes priekšsēdētāja /pers. C/, kurai pieder 1422 daļas (50 %) ar kopējo vērtību 1422 *euro*, un atbildētājs, kuram pieder 1422 daļas (50%) ar kopējo vērtību 1422 *euro*.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām (Komerclikuma Pārejas noteikumu 31.punkts) SIA "NOSAUKUMS" līdz 2015.gada 30.jūnijam LR Uzņēmumu reģistrā bija jāiesniedz pirmais dalībnieku reģistra nodalījums. Taču atbildētājs nekādā veidā nereaģē uz normatīvo aktu prasībām. Līdz 2016.gada 30.jūnijam saskaņā ar normatīvo aktu prasībām SIA "NOSAUKUMS" bija jāveic pamatkapitāla denominācija *euro*, attiecīgi dalībnieku sapulcei jāpieņem lēmums par pamatkapitāla denominācija *euro*, statūtu grozījumu izdarīšanu un statūtu jaunās redakcijas apstiprināšanu.

Jau kopš 2010.gada atbildētājs vispār nav pildījis savus kā SIA dalībnieka un valdes locekļa pienākumus.

Prasītājas ieskatā, saskaņā ar Komerclikuma 195.panta pirmo un otro daļu ir pamats atbildētāju izslēgt no sabiedrības, jo atbildētājs nepilda savus kā valdes locekļa un dalībnieka pienākumus, nekādā veidā nereaģēja uz SIA valdes sasauktajām ārkārtas sapulcēm.

Saskaņā ar Komerclikuma 210.panta noteikumiem dalībnieku (dalībnieku sapulces) pienākums ir veikt statūtu grozījums, apstiprināt gada pārskata un peļņas sadali. Iepriekšminētos lēmumus (pieņemt statūtu grozījumus, apstiprināt statūtu jauno redakciju, apstiprināt gada pārskata un peļņas sadali) dalībnieku sapulce var pieņemt vienīgi tad, ja dalībnieku sapulcē piedalās vairāk kā puse no balsstiesīgā pamatkapitāla (Komerclikuma 212.panta pirmā daļa). Tādējādi izriet, ka ne statūtu grozījumus, ne gada pārskatus nevar pieņemt, jo atbildētājs izvairās no savu pienākumu izpildes.

Atbildētājs jau vairākus gadus nepilda arī savus kā valdes locekļa pienākumus, proti nevada un nepārstāv SIA (Komerclikuma 221.panta pirmā daļa).

Prasītāja, pamatojoties uz Komerclikuma 195.panta pirmo un otro daļu, lūdz tiesu izslēgt atbildētāju no SIA un nodot SIA atbildētājam piederošās 1422 sabiedrības kapitāla daļas.

Lai SIA turpmāk beigtu stagnēt un nest zaudējumus, ir nepieciešams veikt finanšu ieguldījumus, taču ne uz vienu no SIA izpildinstitūcijas sasauktām sapulcēm atbildētājs nav ieradies, tāpat nav nekādā veidā reaģējis uz SIA vairākkārtīgajiem aicinājumiem atrisināt uzņēmuma finansiālās grūtības.

Prasībā ietverta arī atsauce uz judikatūru, proti, izšķirot strīdu par tiesiskās atbildības un kompetences nodalīšanu starp valdes locekli un dalībnieku, norādīts uz judikatūrā minēto atziņu, ka gadījumos, kad dalībnieks un valdes loceklis ir viena persona, vērtējot šīs personas kā valdes locekļa rīcību un attieksmi pret sabiedrību, to nevar atdalīt no šīs personas kā dalībnieka rīcības un attieksmes pret sabiedrību. Turklāt atbildētājam tieši kā valdes loceklim ar pārstāvības tiesībām bija iespēja slēgt darījumus un, ja tiek konstatēts, ka šo darījumu rezultātā sabiedrībai ir nodarīts būtisks kaitējums, tad neapšaubāmi šādu atbildētāja rīcību nevar attiecināt uz viņu tikai kā valdes locekli, tā attiecas uz šo fizisko personu kā uz dalībnieku (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta spriedumu lietā Nr.SKC- 66/2012).

Valdes loceklim kā sabiedrības dalībnieku uzticības personai, kuram uzticētas svešas mantas pārvaldīšana, jāsekmē sabiedrības mērķu sasniegšana - dalībnieku ekonomisko interešu realizācija. Līdz ar to valdes locekļiem ir pienākums būt lojāliem gan pret sabiedrību kā patstāvīgu tiesību subjektu, gan arī pret visu tās dalībnieku ekonomiskajām interesēm, pildot pienākumus kā krietnam un rūpīgam saimniekam atbilstoši Komerclikuma 161.panta pirmajai daļai (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.janvāra spriedums lietā Nr. SKC- 25/2012).

Pamatojoties uz Komerclikuma 161., 195., 210., 212., 221.pantu, Civilprocesa likuma 27.panta otro daļu, 128.-130.pantu, prasītāja lūdza tiesu izslēgt /pers. B/ kā dalībnieku no SIA "NOSAUKUMS".

[2] 2017.gada 20.decembrī tiesā saņemts atbildētāja iesniegums, ka prasību atzīst un lūdz viņu izslēgt no SIA "NOSAUKUMS". Atbildētājs paziņoja, ka uz tiesas sēdi, kas nozīmēta 2017.gada 20.decembrī plkst.10.00 ierasties nevarēs (lietas 22.lapa).

[3] Uz tiesas sēdi puses neieradās. No prasītājas valdes locekles /pers. C/ saņemts lūgums izskatīt lietu bez viņas klātbūtnes (lietas 20.lapa). No atbildētāja ir saņemts paziņojums, ka tiesas sēdē neieradīsies, nenorādot neierašanās iemeslus, kā arī nelūdzot atlikt tiesas sēdi.

Tiesa, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209., 210.pantos norādītos tiesas sēdes atlikšanas pamatus, atzina par iespējamu izskatīt lietu bez pušu piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi rakstveida pierādījumus, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma sekojošu apsvērumu dēļ.

Atbilstoši Uzņēmumu reģistrā esošajai informācijai un saskaņā ar prasībā norādīto, par ko nav strīda, 2007.gada 27.septembrī SIA "NOSAUKUMS" (turpmāk arī – sabiedrība) reģistrēta komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/. Sabiedrības pamatkapitāls ir 2844 *euro*. Sabiedrības dalībnieku sastāvu veido valdes priekšsēdētāja /pers. C/, kurai pieder 1422 daļas (50%) ar kopējo vērtību 1422 *euro*, un valdes loceklis /pers. B/, kuram pieder 1422 daļas (50%) ar kopējo vērtību 1422 *euro;* valdes priekšsēdētājai un valdes loceklim katram ir tiesības pārstāvēt sabiedrību atsevišķi. Minētās ziņas par sabiedrības pamatkapitālu un valdes sastāvu norādītas sabiedrības statūtos, kas apstiprināti 2007.gada 19.septembrī (lietas 6., 23. lapa).

Prasība celta par atbildētāja izslēgšanu no sabiedrības, pamatojoties uz Komerclikuma 195.pantu. Tiesai jākonstatē, vai lietas apstākļi atbilst

minētās tiesību normas saturam.

Komerclikuma 3.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka komercdarbību regulē šis likums, Civillikums un citi likumi, kā arī Latvijas Republikai saistošās starptautisko tiesību normas; komercdarbībai Civillikuma noteikumi piemērojami tiktāl, ciktāl šajā likumā vai citos komercdarbību regulējošos likumos nav noteikts citādi.

Komerclikuma 195.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa var izslēgt dalībnieku no sabiedrības, pamatojoties uz sabiedrības prasību, ja viņš bez attaisnojoša iemesla nepilda savas saistības vai citādi nodarījis būtisku kaitējumu sabiedrības interesēm, vai nav izpildījis saistības, vai nav pārtraucis kaitējuma nodarīšanu pēc tam, kad no sabiedrības saņemts rakstveida brīdinājums.

Minētā panta otrā daļa paredz, ka prasību par dalībnieka izslēgšanu var celt dalībnieki, kuri pārstāv ne mazāk par pusi no sabiedrības pamatkapitāla, ja statūtos nav noteikts lielāks balsu skaits.

No lietas materiāliem konstatējams, ka saskaņā ar sabiedrības dalībnieces /pers. C/, kura pārstāv ne mazāk par pusi sabiedrības pamatkapitāla (50% no kopējām 100% daļām) 2016.gada 1.decembra lēmumu Nr.2/2016 nolemts iesniegt tiesā prasības pieteikumu, vadoties no Komerclikuma 195.panta noteikumiem, par sabiedrības dalībnieka /pers. B/ izslēgšanu (lietas 7.lapa). SIA "NOSAUKUMS" statūtos nav iekļauti īpaši noteikumi prasības celšanai par dalībnieku izslēgšanu. Tādējādi nav strīda par prasītājas tiesībām celt prasību par atsevišķa dalībnieka izslēgšanu; likumā noteiktie priekšnoteikumi prasības celšanai ir ievēroti.

Atbilstoši dalībnieka 2016.gada 1.decembra lēmumā Nr.2/2016 norādītajam un celtās prasības pamatā norādītiem apstākļiem, par pamatu dalībnieka izslēgšanai kalpo atbildētāja rīcība, kas kaitējusi sabiedrības interesēm.

Atbilstoši Komerclikuma 195.panta pirmās daļas nosacījumiem, lai tiesa konstatētu, ka kāds no sabiedrības dalībniekiem ir izslēdzams no sabiedrības, ir pietiekami, lai būtu konstatēts vismaz viens no priekšnoteikumiem: vai nu dalībnieks bez attaisnojoša iemesla nepilda savas saistības; vai citādi nodara būtisku kaitējumu sabiedrības interesēm; vai nav izpildījis saistības; vai nav pārtraucis kaitējuma nodarīšanu pēc tam, kad no sabiedrības saņemts rakstveida brīdinājums.

Ievērojot Civilprocesa likuma 5.panta sestās daļas noteikumus, tiesa ņem vērā arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 31.oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-2221/2014 izteiktās atziņas, atbilstoši kurām, no Komerclikuma 195.panta pirmās daļas, nepārprotami izriet, ka, lai izslēgtu dalībnieku no sabiedrības, ir jāpierāda dalībnieka nodarītā kaitējuma būtiskums sabiedrībai.

Būtiska kaitējuma kritērijs kā ģenerālklauzula ir relatīvs, un tas var būt atkarīgs no dažādiem konkrētiem lietas apstākļiem. Šo apstākļu pierādīšanas nasta gulstas uz prasītāju. Savukārt tiesai, lai piemērotu Komerclikuma 195.pantu, spriedumā jāizvērtē prasītāja iesniegtie būtiskumu apliecinošie pierādījumi un jāpamato, kādēļ atbildētāja izdarītie pārkāpumi uzskatāmi par būtiskiem konkrētās lietas apstākļu kontekstā. [..] (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 31.oktobra spriedums lietā Nr. SKC-2221/2014).*

Ar jēdzienu „būtisks kaitējums" Komerclikuma 195.panta pirmās daļas izpratnē ir saprotams ne vien mantiski novērtējams pamatums, bet arī kaitējums plašākā nozīmē. Kaitējuma nodarīšanas un tā būtiskuma novērtēšanai Komerclikuma 195.panta pirmās daļas izpratnē svarīgs ir pats kaitējuma fakts un saturs.

Kā jau tika norādīts, atbildētājs ir sabiedrības valdes loceklis, kuram pieder 50% no kopējām 100% daļām jeb puse no sabiedrības daļām, respektīvi arī balsīm.

No lietā iesniegtiem pierādījumiem izriet, ka atbildētājs bez attaisnojoša iemesla nepilda savas saistības, proti, atbildētājs ir ignorējis sabiedrības valdes priekšsēdētājas 2016.gada 27.jūlijā un 2016.gada 15.augustā atbildētājam nosūtītos aicinājumus ierasties sabiedrības dalībnieku sapulcēs, kurām bija jānotiek 2016.gada attiecīgi 5.septembrī, 12.augustā sekojošu jautājumu izskatīšanai – gada pārskatu apstiprināšana, sabiedrības finansiālo grūtību risināšana, sabiedrības turpmākā biznesa attīstība, ieguldījumu sabiedrības attīstībā nepieciešamība u.c. jautājumi (lietas 8., 9., 10.lapa). Kā norādīts prasības pieteikumā, jau kopš 2010.gada atbildētājs vispār nav pildījis savus kā SIA dalībnieka un valdes locekļa pienākumus. Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai un 96.panta piektajai daļai, tiesai nav pamata šo faktu apšaubīt, jo atbildētājs iebildumus par minēto nav cēlis, pie tam savā paskaidrojumā tiesai atzina prasību, piekrītot viņa izslēgšanai no SIA "NOSAUKUMS" dalībniekiem.

Komerclikumā ir noteikts, ka sabiedrībai svarīgu lēmumu pieņemšana ir vienīgi dalībnieku sapulces kompetencē, kā arī Komerclikumā noteikti valdes un valdes locekļa pienākumi.

Tā, Komerclikuma 210.pants nosaka, ka tikai dalībnieku sapulces kompetencē ietilpst:

1) grozījumu izdarīšana statūtos; 2) pamatkapitāla palielināšana vai samazināšana; 3) padomes locekļu ievēlēšana un atsaukšana; 4) valdes locekļu ievēlēšana un atsaukšana; 5) gada pārskata un peļņas sadales apstiprināšana; 6) revidenta, sabiedrības kontroliera un likvidatora ievēlēšana un atsaukšana; 7) lēmuma pieņemšana par prasības celšanu pret valdes locekli, padomes locekli, dibinātāju vai dalībnieku un par sabiedrības pārstāvja iecelšanu lietas vešanai tiesā; 8) *(izslēgts ar 14.02.2002. likumu)*; 9) lēmuma pieņemšana par sabiedrības darbības izbeigšanu, turpināšanu, apturēšanu, atjaunošanu vai reorganizāciju, kā arī koncerna līguma noslēgšanu, grozīšanu vai izbeigšanu; 10) citi jautājumi, kuri saskaņā ar likumu vai statūtiem nodoti dalībnieku sapulces kompetencē. Saskaņā ar Komerclikuma 212.panta pirmo daļu, dalībnieku sapulce ir lemttiesīga, ja tajā piedalās dalībnieki, kuri kopā pārstāv vairāk par pusi no balsstiesīgā pamatkapitāla, ja statūti neparedz lielāku pārstāvības normu.

Komerclikuma 221.panta pirmajā daļā noteikts, ka valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību. Komerclikuma 222.pants nosaka valdes tiesības vadīt sabiedrību. Komerclikuma 223.panta pirmā daļa nosaka, ka visiem valdes locekļiem ir pārstāvības tiesības.

Atbildētājs ilgstošā laika posmā un sistemātiski nepilda augstākminētos sabiedrības dalībnieka un valdes locekļa pienākumus un tas rada būtisku kaitējumu sabiedrībai, jo bez atbildētāja dalības nav iespējams sasniegt vairāk par pusi no balsstiesīgā pamatkapitāla, lai sapulce būtu lemttiesīga svarīgos sabiedrības funkcionēšanu un komercdarbību ietekmējošos jautājumos; atbildētājs nevada sabiedrību un nepārstāv to, kas nozīmē, ka atbildētājs ir vienaldzīgs, tam nerūp sabiedrības intereses. Civillikuma 2243.panta pirmajā daļā noteikts, ka katram biedram sabiedrībā jāpiedalās ar ieguldījumu; ieguldīt var naudu, lietas, prasījumus un darbu. Civillikuma 2250.panta pirmā daļa nosaka, ka katram biedram, izpildot uzliktos pienākumus, jādarbojas sabiedrības lietās ar tādu rūpību un čaklību, kādu var sagaidīt no krietna un rūpīga saimnieka.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja rīcība ir kaitējusi prasītājas interesēm un šāds kaitējums, ievērojot atbildētāja rīcības/bezdarbības sistemātiskumu un sekas, atbilstoši Civillikuma 5.pantam atzīstams par būtisku.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka prasība par dalībnieka izslēgšanu no sabiedrības dalībnieku skaita ir pamatota un apmierināma.

Komerclikuma 195.panta trešā daļa, Dalībnieka izslēgšanas gadījumā viņa daļas pāriet sabiedrībai, kurai ir pienākums izmaksāt izslēgtajam dalībniekam viņa ieguldījumu, kuru nosaka atbilstoši šā likuma 156.panta otrās daļas noteikumiem.

Prasība par atbildētājam piederošo kapitāldaļu pāreju sabiedrības īpašumā nav celta, līdz ar to šī procedūra notiek saskaņā ar Komerclikuma normām pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Tā kā prasība tiek apmierināta pilnā apmērā, tad no atbildētāja prasītājas labā piedzenama valsts nodeva 71.14 *euro* apmērā (lietas 16.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3.20 *euro* apmērā (lietas 15.lapa).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, taisot spriedumu par [..] tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai

izpildei, līdz ar to atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 190., 193., 194., 204.[1] pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt.

Izslēgt /pers. B/, personas kods /personas kods/, no sabiedrības ar ierobežotu atbildību "NOSAUKUMS", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, dalībniekiem.

Piedzīt no persona B, personas kods /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "NOSAUKUMS", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesas izdevumus: valsts nodevu 71.14 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3.20 *euro*, kopā 74.34 *euro* (septiņdesmit četri *euro* 34 centi).

Sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu noteikt /pers. B/ termiņu desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas (12.01.2018.) apelācijas kārtībā var pārsūdzēt Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rēzeknes tiesā Ludzā.

Tiesnese I.Marnauza